

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 21ης Ιουλίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Κρατικές ενισχύσεις — Καθεστώς ενισχύσεων υπό τη μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων — Κανονισμός (ΕΚ) 800/2008 — Κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων που δύνανται να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά και ως προς τις οποίες χωρεί απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης — Επιτακτικός χαρακτήρας των προϋποθέσεων απαλλαγής — Άρθρο 3, παράγραφος 1 — Ρητή παραπομπή του καθεστώτος ενισχύσεων στον εν λόγω κανονισμό»

Στην υπόθεση C-493/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesfinanzgericht (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Φορολογικών Διαφορών, Αυστρία) με απόφαση της 31ης Οκτωβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Νοεμβρίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Dilly's Wellnesshotel GmbH

κατά

Finanzamt Linz,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin και E. Regan (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Ιανουαρίου 2016,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Dilly's Wellnesshotel GmbH, εκπροσωπούμενη από τον M. Kroner, Rechtsanwalt, και από τον K. Caspari,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer και τον M. Klamert,
- η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Kraavi-Käerdi,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον R. Sauer, καθώς και από τις P. Němečková και K. Herrmann,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαρτίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφος 1, και του άρθρου 25 του κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] (Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία) (ΕΕ 2008, L 214, σ. 3).
- 2 Η αίτηση αυτή υπεβλήθη στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Dilly's Wellnesshotel GmbH, εταιρίας παροχής υπηρεσιών, και της Finanzamt Linz (Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας Linz, Αυστρία), σχετικής με την απόρριψη εκ μέρους της Finanzamt Linz αιτήσεως της εν λόγω εταιρίας για επιστροφή των φόρων επί της ενέργειας για το έτος 2011.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός (ΕΚ) 659/1999

- 3 Το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), το οποίο επιγραφόταν «Κοινοποίηση νέας ενίσχυσης», όριζε:

«1. Εκτός αν άλλως προβλέπεται σε κανονισμούς οι οποίοι θεσπίζονται με βάση το άρθρο [109 ΣΛΕΕ] ή άλλες συναφείς διατάξεις της, κάθε σχέδιο για τη χορήγηση νέας ενίσχυσης κοινοποιείται εγκαίρως στην Επιτροπή από το οικείο κράτος μέλος [...]».

Ο κανονισμός (ΕΚ) 994/98

- 4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4 έως 7 του κανονισμού (ΕΚ) 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ 1998, L 142, σ. 1), είχαν ως εξής:

«(4) [εκτιμώντας] ότι η Επιτροπή έχει εφαρμόσει τα άρθρα [107 και 108 ΣΛΕΕ], μέσω πολυάριθμων αποφάσεων, και ότι έχει επίσης εκθέσει την πολιτική της σε πολλές ανακοινώσεις· ότι, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, τη σημαντική εμπειρία που έχει αποκτήσει όσον αφορά την εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] και, αφετέρου, τα γενικά κείμενα που έχει εκδώσει βάσει των εν λόγω διατάξεων, είναι σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εποπτεία και να απλουστευθεί η διοικητική διαχείριση, χωρίς να ατον[ή]σει ο έλεγχος της Επιτροπής, να της δοθεί η δυνατότητα να δηλώνει με κανονισμούς, σε τομείς όπου διαθέτει επαρκή εμπειρία ώστε να καθορίσει γενικά κριτήρια συμβατότητας, ότι ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά σύμφωνα με μια ή περισσότερες διατάξεις του άρθρου [107, παράγραφοι 2 και 3, ΣΛΕΕ] και εξαιρούνται από τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο [108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ].»

- (5) [εκτιμώντας] ότι κανονισμοί σχετικά με εξαιρέσεις κατά κατηγορίες θα αυξήσουν τη διαφάνεια και την ασφάλεια δικαίου·
- (6) [εκτιμώντας] ότι είναι σκόπιμο όταν η Επιτροπή εκδίδει κανονισμούς για την εξαίρεση ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου [108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ] να προσδιορίζει [...] τις προϋποθέσεις ελέγχου, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι ενισχύσεις που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά·
- (7) [εκτιμώντας] ότι είναι σκόπιμο να επιτραπεί στην Επιτροπή, όταν εκδίδει κανονισμούς για την εξαίρεση συγκεκριμένων κατηγοριών ενισχύσεων από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο [108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ], να καθορίζει περαιτέρω επακριβείς όρους, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι οι ενισχύσεις που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά».
- 5 Κατά το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Εξαιρέσεις κατά κατηγορίες»:
- «1. Η Επιτροπή μπορεί, εκδίδοντας κανονισμό σύμφωνα με τη διαδικασία που θεσπίζεται στο άρθρο 8 του παρόντος κανονισμού και σύμφωνα με το άρθρο [107 ΣΛΕΕ], να δηλώνει ότι οι ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά και δεν πρέπει να κοινοποιούνται όπως απαιτεί το άρθρο [108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ]:
- α) ενισχύσεις για:
- [...]
- iii) προστασία του περιβάλλοντος·
- [...]
2. Οι κανονισμοί που αναφέρονται στην παράγραφο 1 πρέπει να καθορίζουν για κάθε κατηγορία ενισχύσεων:
- [...]
- ε) τις προϋποθέσεις ελέγχου, όπως ορίζονται στο άρθρο 3.
- [...]»
- 6 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγραφόταν «Διαφάνεια και έλεγχος», όριζε:
- «1. Όταν εκδίδει κανονισμούς σύμφωνα με το άρθρο 1, η Επιτροπή θέτει επακριβείς κανόνες στα κράτη μέλη για να εξασφαλίσει τη διαφάνεια και τον έλεγχο των ενισχύσεων που εξαιρούνται της υποχρέωσης κοινοποίησης βάσει των εν λόγω κανονισμών. Οι κανόνες αυτοί έγκεινται, ειδικότερα, στις υποχρεώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2, 3 και 4.
- [...]»
- 7 Ο κανονισμός 994/98 τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 733/2013 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2013 (ΕΕ 2013, L 204, σ. 11), και, εν συνεχεία, καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1588 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ 2015, L 248, σ. 1).

Ο κανονισμός 800/2008

8 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5, 7 και 46 του κανονισμού 800/2008 είχαν ως εξής:

«(5) Ο παρών κανονισμός είναι σκόπιμο να απαλλάσσει κάθε ενίσχυση που πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις που θεσπίζονται με τον κανονισμό αυτόν, καθώς και κάθε καθεστώς ενισχύσεων, υπό τον όρο ότι οποιαδήποτε μεμονωμένη ενίσχυση η οποία θα μπορούσε να χορηγηθεί βάσει του καθεστώτος αυτού πληροί όλες τις σχετικές προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η διαφάνεια, καθώς και η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των ενισχύσεων, όλα τα μεμονωμένα μέτρα ενίσχυσης που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει να περιλαμβάνουν ρητή αναφορά στην εφαρμοστέα διάταξη του κεφαλαίου II και στην εθνική νομοθεσία στην οποία στηρίζεται η μεμονωμένη ενίσχυση.

[...]

(7) Οι κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου [107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ] που δεν καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό θα εξακολουθούν να υπόκεινται στην υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου [108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ] [...]

[...]

(46) Λαμβάνοντας υπόψη την επαρκή πείρα που αποκτήθηκε κατά την εφαρμογή των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, [...] ορισμένες ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων θα πρέπει να απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης.»

9 Το άρθρο 1 του κανονισμού 800/2008, το οποίο επιγραφόταν «Πεδίο εφαρμογής» και περιλαμβανόταν στο κεφάλαιο I του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Κοινές διατάξεις», όριζε στην παράγραφο του 1:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων:

[...]

δ) ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος·

[...]».

10 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγραφόταν «Προϋποθέσεις απαλλαγής» και περιλαμβανόταν ομοίως στο κεφάλαιο I αυτού, όριζε στην παράγραφο του 1:

«Τα καθεστάτα ενισχύσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις του κεφαλαίου I του παρόντος κανονισμού, καθώς και τις σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου II του παρόντος κανονισμού, συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ] και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο [108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ], εφόσον κάθε μεμονωμένη ενίσχυση που χορηγείται βάσει των εν λόγω καθεστώτων πληροί όλες τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού και το καθεστώς περιέχει ρητή παραπομπή στον παρόντα κανονισμό, με αναφορά του τίτλου του και των στοιχείων δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.»

- 11 Το άρθρο 25 του εν λόγω κανονισμού, με τίτλο «Ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων», το οποίο περιλαμβάνονταν στο τμήμα 4, με τίτλο «Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος», του κεφαλαίου II του κανονισμού 800/2008, που επιγραφόταν «Ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες ενισχύσεων», όριζε:

«1. Τα καθεστώτα περιβαλλοντικών ενισχύσεων με τη μορφή μείωσης των περιβαλλοντικών φόρων που πληρούν τις προϋποθέσεις της οδηγίας 2003/96/ΕΚ [του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας (ΕΕ 2003, L 283 σ. 51)], συμβιβάζονται με την [εσωτερική] αγορά κατά την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ] και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου [108], παράγραφος 3, [ΣΛΕΕ], εφόσον πληρούνται οι όροι που καθορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

[...]»

- 12 Ο κανονισμός 800/2008 τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1224/2013 της Επιτροπής, της 29ης Νοεμβρίου 2013 (ΕΕ 2013, L 320, σ. 22), ως προς τη διάρκεια ισχύος του. Η ισχύς αυτού παρατάθηκε έως την 30ή Ιουνίου 2014. Εν συνεχεία, ο κανονισμός 800/2008 καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ 2014, L 187, σ. 1).

Το αυστριακό δίκαιο

- 13 Δυνάμει του Budgetbegleitgesetz (συνοδευτικού του προϋπολογισμού νόμου), της 30ής Δεκεμβρίου 2010 (BGBl. I, αριθ. 111/2010, στο εξής: BBG 2011), το δικαίωμα για επιστροφή των φόρων επί της ενέργειας αποκλείστηκε για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.

- 14 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του Energieabgabenvergütungsgesetz (νόμου περί επιστροφής των φόρων επί της ενέργειας, στο εξής: EAVG), στην τροποποιηθείσα με το άρθρο 72 του BBG 2011 εκδοχή του, ορίζει:

«Δικαίωμα επιστροφής χορηγείται μόνο στις επιχειρήσεις που έχουν αποδεδειγμένως ως κύρια δραστηριότητα την παραγωγή ενσώματων αγαθών και εφόσον αυτές δεν προμηθεύουν τους ενεργειακούς πόρους που μνημονεύονται στο άρθρο 1, παράγραφος 3, ή τη θερμότητα (ατμό ή θερμό ύδωρ) που παράγεται από τους ενεργειακούς πόρους που μνημονεύονται στο εν λόγω άρθρο 1, παράγραφος 3.»

- 15 Το χρονικό πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 2 καθορίζεται με το άρθρο 4, παράγραφος 7, του EAVG, το οποίο ορίζει:

«Υπό την επιφύλαξη της εγκρίσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα άρθρα 2 και 3 [του EAVG] τυγχάνουν εφαρμογής επί των αιτήσεων επιστροφής που αφορούν περιόδους μετά την 31η Δεκεμβρίου 2010.»

- 16 Στις προπαρασκευαστικές εργασίες του EAVG επισημαίνονται τα ακόλουθα σε σχέση με το άρθρο 4, παράγραφος 7, του εν λόγω νόμου:

«Η εφαρμογή των τροποποιούμενων διατάξεων τελεί υπό τον όρο εγκρίσεως εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η εν λόγω τροποποίηση ισχύει για τη χρήση της ενέργειας μετά την 31η Δεκεμβρίου 2010. Αιτήσεις επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών που αφορούν περιόδους μετά την 31η Δεκεμβρίου 2010 δεν θα γίνονται επομένως δεκτές. Εάν η τροποποίηση του EAVG εγκριθεί από την Επιτροπή ως επιτρεπτή κρατική ενίσχυση, ο εκ του νόμου περιορισμός υπέρ των επιχειρήσεων

παραγωγής θα εφαρμοσθεί από της 1ης Ιανουαρίου 2011 και, ως εκ τούτου, από της εν λόγω ημερομηνίας και εντεύθεν οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών δεν θα δικαιούνται πλέον επιστροφή του φόρου επί της ενέργειας για τη χρησιμοποιηθείσα ενέργεια. Εάν η τροποποίηση δεν εγκριθεί από την Επιτροπή, το ισχύον έννομο καθεστώς θα διατηρηθεί και δικαίωμα επιστροφής των φόρων επί της ενέργειας θα έχουν τόσο οι επιχειρήσεις παραγωγής όσο και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 17 Στις 29 Δεκεμβρίου 2011 η Dilly's Wellnesshotel υπέβαλε αίτηση επιστροφής του φόρου επί της ενέργειας για το έτος 2011.
- 18 Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2012, με την οποία γινόταν επίκληση της νέας κανονιστικής ρυθμίσεως που εισήχθη με τον BBG 2011, δυνάμει της οποίας από 1ης Ιανουαρίου 2011 δικαίωμα επιστροφής του φόρου επί της ενέργειας έχουν μόνον οι επιχειρήσεις παραγωγής. Η προσφυγή που η Dilly's Wellnesshotel άσκησε κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του Unabhängiger Finanzsenat (ανεξάρτητου οργάνου φορολογικών διαφορών, Αυστρία), διάδοχο του οποίου αποτελεί το Bundesfinanzgericht (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Φορολογικών Διαφορών, Αυστρία), απορρίφθηκε.
- 19 Με απόφαση της 19ης Μαρτίου 2013 (2013/15/0053), το Verwaltungsgerichtshof (Διοικητικό Δικαστήριο, Αυστρία) απεφάνθη ότι, σύμφωνα με απόφαση εκδοθείσα από το εν λόγω δικαστήριο την 22α Αυγούστου 2012 (2012/17/0175), οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εξακολουθούσαν να δικαιούνται επιστροφή του φόρου επί της ενέργειας για τον Ιανουάριο του 2011. Κατά το Verwaltungsgerichtshof (Διοικητικό Δικαστήριο), ως προς τον εν λόγω μήνα η Επιτροπή δεν είχε ακόμη εγκρίνει τη νέα κανονιστική ρύθμιση που είχε αποτελέσει αντικείμενο ανακοινώσεως απαλλαγής κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 800/2008, ανακοινώσεως η οποία κατελάμβανε αποκλειστικώς το διάστημα από 1ης Φεβρουαρίου 2011 και εντεύθεν.
- 20 Η Dilly's Wellnesshotel άσκησε συμπληρωματική διοικητική προσφυγή ενώπιον του Unabhängiger Finanzsenat (ανεξάρτητου οργάνου φορολογικών διαφορών), με την οποία ζητούσε κατ' ουσίαν, μεταξύ άλλων, να γίνει καθ' ολοκληρίαν δεκτή η αίτησή της επιστροφής του φόρου επί της ενέργειας για το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του 2011 έως τον Δεκέμβριο του 2011. Κατά την Dilly's Wellnesshotel, στην περίπτωση κατά την οποία η συνδυασμένη εφαρμογή του άρθρου 2, παράγραφος 1, και του άρθρου 4, παράγραφος 7, του EAVG προσέκρουε στο δίκαιο της Ένωσης, η εισαχθείσα με τον BBG 2011 νέα κανονιστική ρύθμιση δεν θα ετύγχανε εφαρμογής και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών θα εξακολουθούσαν να δικαιούνται επιστροφή του φόρου επί της ενέργειας για ολόκληρο το έτος 2011 και πέραν αυτού.
- 21 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, στην αρχική εκδοχή του EAVG (BGBl. αριθ. 201/1996), το άρθρο 2, παράγραφος 1, αυτού προέβλεπε επιστροφή του φόρου επί της ενέργειας υπέρ επιχειρήσεων που ειδικεύονταν κατά κύριο λόγο στην «παραγωγή ενσώματων αγαθών». Το δικαίωμα επιστροφής του εν λόγω φόρου αποκλειόταν για την παροχή υπηρεσιών.
- 22 Με την απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2001, Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598), το Δικαστήριο έκρινε ότι εθνικά μέτρα τα οποία προβλέπουν την επιστροφή μέρους των φόρων επί της ενέργειας, οι οποίοι επιβάλλονται για το φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια, αποκλειστικώς υπέρ των επιχειρήσεων που έχουν αποδεδειγμένως ως κύρια δραστηριότητα την παραγωγή ενσώματων αγαθών πρέπει να θεωρούνται κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ.
- 23 Η αυστριακή κανονιστική ρύθμιση περί επιστροφής του φόρου επί της ενέργειας υπέστη εν συνεχεία επανειλημμένες τροποποιήσεις.

- 24 Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως το αιτούν δικαστήριο διατηρεί επιφυλάξεις ως προς το κατά πόσον η εισαχθείσα με τον BGG 2011 νέα κανονιστική ρύθμιση περί επιστροφής του φόρου επί της ενέργειας συνάδει με τον κανονισμό 800/2008.
- 25 Κατ' αρχάς, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες περί του αν η Δημοκρατία της Αυστρίας δύναται να επικαλεσθεί την προβλεπόμενη από το άρθρο 25 του κανονισμού 800/2008 εξαίρεση ως έρεισμα για την επίμαχη εθνική κανονιστική ρύθμιση, παρά το γεγονός ότι τρεις εκ των προϋποθέσεων του κεφαλαίου I του εν λόγω κανονισμού δεν πληρούνται.
- 26 Πρώτον, κατά το αιτούν δικαστήριο, η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση δεν περιέχει ούτε αναφορά στον κανονισμό 800/2008 ούτε μνεία των στοιχείων δημοσιεύσεώς του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Δεύτερον, μολονότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι περίληψη των σχετικών με το οικείο μέτρο ενισχύσεως πληροφοριών πρέπει να διαβιβάζεται στην Επιτροπή εντός προθεσμίας είκοσι εργάσιμων ημερών «από την έναρξη ισχύος ενός καθεστώτος ενίσχυσης», εν προκειμένω η διαβίβαση ήταν εκπρόθεσμη. Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η δημοσίευση του κειμένου του επίμαχου μέτρου ενισχύσεως στο Διαδίκτυο δεν πραγματοποιήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 800/2008, δεδομένου ότι η κοινοποιηθείσα στην Επιτροπή διαδικτυακή διεύθυνση δεν κατέστησε δυνατή και εξακολουθεί να μην καθιστά δυνατή την πρόσβαση στο συγκεκριμένο κείμενο.
- 27 Επιπροσθέτως, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον μέτρο ενισχύσεως δύναται να υπαχθεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 25 του κανονισμού 800/2008 εξαίρεση παρά το γεγονός ότι οι προϋποθέσεις που το κεφάλαιο II του εν λόγω κανονισμού προβλέπει δεν πληρούνται. Ειδικότερα, κατά το αιτούν δικαστήριο, το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώς ενισχύσεως δεν συνεπάγεται ούτε περιορισμό ή πρόληψη της επιβαρύνσεως του περιβάλλοντος ούτε ορθολογικότερη χρήση των φυσικών πόρων ή των ενεργειακών αποθεμάτων. Το εν λόγω δικαστήριο διατηρεί, ως εκ τούτου, επιφυλάξεις περί του κατά πόσον η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική κανονιστική ρύθμιση συνιστά ενίσχυση σκοπούσα στην «προστασία του περιβάλλοντος» κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.
- 28 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες ως προς την τήρηση του προβλεπόμενου από το άρθρο 25, παράγραφος 3, του κανονισμού 800/2008 όρου κατά τον οποίο οι φορολογικές ελαφρύνσεις χορηγούνται για περιόδους ανώτατης διάρκειας δέκα ετών, καθώς το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης καθεστώς ενισχύσεων δεν οριοθετεί ρητώς το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ισχύει η χορηγούμενη επιστροφή φόρων ούτε παραπέμπει στην περίοδο η οποία δηλώνεται στην ανακοίνωση απαλλαγής που διαβιβάσθηκε στην Επιτροπή την 7η Φεβρουαρίου 2011.
- 29 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzgericht (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Φορολογικών Διαφορών) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Προσκρούει στο δίκαιο της Ένωσης η εφαρμογή επί κανονιστικής ρυθμίσεως περί ενισχύσεων της ειδικής διαδικασίας του άρθρου 25 του κανονισμού 800/2008 με σκοπό την απαλλαγή από την κατ' άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησεως, χωρίς ωστόσο να τηρούνται διάφοροι όροι του κεφαλαίου I του εν λόγω κανονισμού και, επιπλέον, χωρίς να γίνεται παραπομπή στον συγκεκριμένο κανονισμό;
- 2) Προσκρούει στο δίκαιο της Ένωσης η εφαρμογή επί κανονιστικής ρυθμίσεως περί ενισχύσεων της ειδικής διαδικασίας του άρθρου 25 του κανονισμού 800/2008, η οποία εφαρμόζεται επί των ενισχύσεων που σκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος, χωρίς ωστόσο να συντρέχουν οι προβλεπόμενες από το κεφάλαιο II αυτού προϋποθέσεις, ήτοι η προώθηση μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας και/ή εξοικονομήσεως ενέργειας κατά την έννοια του άρθρου 17, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού;

- 3) Προσκρούει στο δίκαιο της Ένωσης εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει χρονικό περιορισμό ούτε περιέχει μνεία στο χρονικό διάστημα που δηλώνεται στην ανακοίνωση απαλλαγής, με αποτέλεσμα ο επιτασσόμενος από το άρθρο 25, παράγραφος 3, του κανονισμού 800/2008 χρονικός περιορισμός της επιστροφής του φόρου επί της ενέργειας σε δέκα έτη να συνάγεται μόνον από την ανακοίνωση απαλλαγής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 30 Με το πρώτο ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν, κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008, η απουσία από καθεστώς ενισχύσεων όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης ρητής παραπομπής στον εν λόγω κανονισμό, διά της παραθέσεως του τίτλου του και των στοιχείων δημοσιεύσεώς του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, αποκλείει τη θεώρηση του εν λόγω καθεστώτος ως πληρούντος τις προϋποθέσεις για την απαλλαγή του οικείου κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, από την επιβαλλόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποιήσεως.
- 31 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η υποχρέωση κοινοποιήσεως συνιστά ένα εκ των θεμελιωδών στοιχείων του συστήματος ελέγχου που η Συνθήκη ΛΕΕ καθιέρωσε στο πεδίο των κρατικών ενισχύσεων. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, αφενός, να κοινοποιούν στην Επιτροπή οιοδήποτε μέτρο σκοπεύει στη θέσπιση ή τροποποίηση ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και, αφετέρου, συμφώνως προς το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, να μη θέτουν σε εφαρμογή τέτοιο μέτρο ενόσω εκκρεμεί η έκδοση, εκ μέρους του εν λόγω θεσμικού οργάνου, τελικής αποφάσεως (απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, France Télécom κατά Επιτροπής, C-81/10 P, EU:C:2011:811, σκέψη 58).
- 32 Η υποχρέωση του οικείου κράτους μέλους να κοινοποιεί οιαδήποτε νέα ενίσχυση στην Επιτροπή προσδιορίζεται με το άρθρο 2 του κανονισμού 659/1999.
- 33 Κατά το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται να εκδίδει κάθε αναγκαίο για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ κανονισμό και να καθορίζει ιδίως τους όρους εφαρμογής του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, καθώς και τις κατηγορίες ενισχύσεων που εξαιρούνται από τη διαδικασία που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη.
- 34 Επιπροσθέτως, κατά το άρθρο 108, παράγραφος 4, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή δύναται να εκδίδει κανονισμούς για τις κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων ως προς τις οποίες το Συμβούλιο έχει αποφασίσει, συμφώνως προς το άρθρο 109 ΣΛΕΕ, ότι δύνανται να εξαιρούνται της προβλεπόμενης από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ διαδικασίας.
- 35 Κατ' εφαρμογήν ακριβώς του άρθρου 94 της Συνθήκης ΕΚ (μετέπειτα άρθρου 89 ΕΚ και νυν άρθρου 109 ΣΛΕΕ) είχε εκδοθεί ο κανονισμός 994/98, δυνάμει του οποίου εκδόθηκε εν συνεχεία ο κανονισμός 800/2008.
- 36 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, παρά την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποιήσεως οιοδήποτε μέτρου σκοπεύει στη θέσπιση ή την τροποποίηση νέας ενισχύσεως, υποχρέωση η οποία επιβάλλεται στα κράτη μέλη από τις Συνθήκες και η οποία συνιστά ένα εκ των θεμελιωδών στοιχείων του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, οσάκις θεσπιζόμενο από κράτος μέλος μέτρο ενισχύσεως πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις του κανονισμού 800/2008, το εν λόγω κράτος μέλος δύναται να κάνει χρήση της δυνατότητας απαλλαγής από την υποχρέωση κοινοποιήσεως. Αντιστρόφως, από την αιτιολογική

σκέψη 7 του κανονισμού 800/2008 προκύπτει ότι για τις κρατικές ενισχύσεις που δεν καλύπτονται από τον εν λόγω κανονισμό εξακολουθεί να ισχύει η προβλεπόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποιήσεως.

- 37 Επομένως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 1 των προτάσεών του, ο κανονισμός 800/2008 και οι προϋποθέσεις που αυτός προβλέπει πρέπει να τυγχάνουν αυστηρής ερμηνείας, δεδομένου ότι κάμπτουν τον κανόνα της υποχρέωσης κοινοποιήσεως.
- 38 Υπέρ μιας τέτοιας προσεγγίσεως συνηγορούν οι σκοποί που επιδιώκονται με τους γενικούς κανονισμούς απαλλαγής ανά κατηγορία ενισχύσεως, όπως αυτοί προσδιορίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 του κανονισμού 994/98. Συγκεκριμένα, μολονότι η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει τέτοιους κανονισμούς προκειμένου να εξασφαλίζεται αποτελεσματική εποπτεία των κανόνων ανταγωνισμού στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και απλούστευση της διοικητικής διαχείρισεως, χωρίς να ατονεί ο έλεγχος της Επιτροπής στο συγκεκριμένο πεδίο, τέτοιοι κανονισμοί σκοπούν ομοίως στην ενίσχυση της διαφάνειας και της ασφάλειας δικαίου. Η τήρηση των όρων που προβλέπονται από τους εν λόγω κανονισμούς και, συνεπώς, και από τον κανονισμό 800/2008 εγγυάται την πλήρη επίτευξη των εν λόγω σκοπών.
- 39 Εν προκειμένω, είναι σαφές ότι η επίμαχη εθνική κανονιστική ρύθμιση δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 659/1999 και ότι η μόνη απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποιήσεως που θα μπορούσε να τύχει εφαρμογής είναι η προβλεπόμενη από το άρθρο 25 του κανονισμού 800/2008.
- 40 Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II αυτού με τίτλο «Ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες ενισχύσεων», τα καθεστώτα περιβαλλοντικών ενισχύσεων υπό τη μορφή μειώσεως των περιβαλλοντικών φόρων τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις της οδηγίας 2003/96 καθώς και τις προϋποθέσεις του άρθρου 25, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 800/2008 είναι συμβατά με την εσωτερική αγορά και εξαιρούνται της προβλεπόμενης από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωσης κοινοποιήσεως.
- 41 Παρελκούσης της εξετάσεως των προϋποθέσεων στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 25 του κανονισμού 800/2008, προϋποθέσεων οι οποίες αποτελούν αντικείμενο του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο I αυτού με τίτλο «Κοινές διατάξεις», καθεστώς ενισχύσεων δύναται να εξαιρεθεί της εν λόγω υποχρέωσης κοινοποιήσεως μόνον εφόσον, μεταξύ άλλων, περιέχει ρητή παραπομπή στον εν λόγω κανονισμό, με παράθεση του τίτλου του και των στοιχείων δημοσιεύσεώς του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- 42 Στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν αμφισβητείται ότι το επίμαχο καθεστώς ενισχύσεως δεν περιέχει τέτοια παραπομπή στον κανονισμό 800/2008.
- 43 Συναφώς, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Αυστριακή Κυβέρνηση επισήμανε ότι, εν συνεχεία, εκδόθηκε σε εθνικό επίπεδο μέτρο εκτελέσεως προς αναπλήρωση της απουσίας, από το επίμαχο καθεστώς ενισχύσεως, μνείας στον κανονισμό 800/2008 και ότι το μέτρο αυτό κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή εντός του έτους 2014, βάσει του κανονισμού 651/2014.
- 44 Εντούτοις, αρκεί η επισήμανση ότι, ανεξαρτήτως της νομικής φύσεως του εν λόγω μέτρου, το μέτρο αυτό δεν δύναται, εν πάση περιπτώσει, να θεραπεύσει την απουσία από την επίμαχη εθνική κανονιστική ρύθμιση μνείας στον κανονισμό 800/2008 για την οικεία περίοδο.
- 45 Τονίζεται επίσης ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 54 και 55 των προτάσεών του, ο επιτακτικός χαρακτήρας μνείας, σε συγκεκριμένο καθεστώς ενισχύσεων, στον κανονισμό 800/2008, προκειμένου να μπορεί κράτος μέλος να τύχει απαλλαγής ως προς το εν λόγω

καθεστώς δυνάμει του συγκεκριμένου κανονισμού, απορρέει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο ορίζει ότι τα καθεστώτα ενισχύσεων που πληρούν, μεταξύ άλλων, «τις προϋποθέσεις» του κεφαλαίου I του κανονισμού 800/2008 εξαιρούνται της υποχρέωσης κοινοποίησης, υπό τον όρον ότι μία εκάστη των ενισχύσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο των εν λόγω καθεστώτων πληροί «όλες τις προϋποθέσεις» του κανονισμού και το οικείο καθεστώς «περιέχει ρητή παραπομπή» στον κανονισμό αυτό.

- 46 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται τόσο από τον σκοπό του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008 όσο και από το πλαίσιο στο οποίο η εν λόγω διάταξη εντάσσεται.
- 47 Όσον αφορά κατ' αρχάς το πλαίσιο στο οποίο η εν λόγω διάταξη εντάσσεται, επισημαίνεται, αφενός, ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 800/2008 επιγράφεται «Προϋποθέσεις απαλλαγής», γεγονός που σημαίνει ότι η τήρηση των προβλεπόμενων από το εν λόγω άρθρο προϋποθέσεων είναι αναγκαία για τη χορήγηση απαλλαγής από την υποχρέωση κοινοποίησης συγκεκριμένου μέτρου, κατ' εφαρμογήν του εν λόγω κανονισμού. Αφετέρου, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων του εν λόγω κανονισμού και, ιδίως, της αιτιολογικής σκέψεως 5 αυτού, κατά την οποία ο εν λόγω κανονισμός είναι σκόπιμο να απαλλάσσει κάθε ενίσχυση που πληροί «όλες τις σχετικές προϋποθέσεις» που ο ίδιος προβλέπει, καθώς και κάθε καθεστώς ενισχύσεως υπό τον όρο ότι μία εκάστη των μεμονωμένων ενισχύσεων η οποία δύναται να χορηγηθεί βάσει του καθεστώτος αυτού πληροί «όλες τις σχετικές προϋποθέσεις».
- 48 Όσον αφορά, δεύτερον, τον σκοπό που επιδιώκεται διά της υποχρεωτικής ρητής παραπομπής στον κανονισμό 800/2008, αυτός δύναται να συναχθεί ομοίως από την εν λόγω αιτιολογική σκέψη 5, κατά την οποία «[π]ροκειμένου να εξασφαλισθεί η διαφάνεια, καθώς και η αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των ενισχύσεων, όλα τα μεμονωμένα μέτρα ενίσχυσης που χορηγούνται βάσει του παρόντος κανονισμού πρέπει να περιλαμβάνουν ρητή αναφορά στην εφαρμοστέα διάταξη του κεφαλαίου II και στην εθνική νομοθεσία στην οποία στηρίζεται η μεμονωμένη ενίσχυση».
- 49 Γενικότερα εξάλλου, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 994/98 ορίζει ότι, «[ό]ταν εκδίδει κανονισμούς σύμφωνα με το άρθρο 1, η Επιτροπή θέτει επακριβείς κανόνες στα κράτη μέλη για να εξασφαλίσει τη διαφάνεια και τον έλεγχο των ενισχύσεων που εξαιρούνται της υποχρέωσης κοινοποίησης βάσει των εν λόγω κανονισμών [...]». Ομοίως, κατά την αιτιολογική σκέψη 5 του εν λόγω κανονισμού, «κανονισμοί σχετικά με εξαιρέσεις κατά κατηγορίες θα αυξήσουν τη διαφάνεια και την ασφάλεια δικαίου [...]».
- 50 Πράγματι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή και όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 58 των προτάσεων του, η περιλαμβανόμενη σε μέτρο ενισχύσεως ρητή μνεία στον κανονισμό 800/2008 παρέχει στους δικαιούχους, καθώς και στους ανταγωνιστές τους, τη δυνατότητα να κατανοήσουν τους λόγους για τους οποίους το εν λόγω μέτρο δύναται να τεθεί σε εφαρμογή, καίτοι αυτό δεν έχει προηγουμένως ούτε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή ούτε εγκριθεί από αυτήν. Μια τέτοια μνεία παρέχει όχι μόνο στην Επιτροπή τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό της, αλλά ομοίως στους τρίτους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να πληροφορηθούν τα σχεδιαζόμενα μέτρα ενισχύσεων, προκειμένου να μπορέσουν ενδεχομένως να ασκήσουν τα δικονομικά δικαιώματά τους.
- 51 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο επιβαλλόμενος από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008 όρος, κατά τον οποίο για την εξαίρεση καθεστώτος ενισχύσεως από την προβλεπόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησης πρέπει αυτό να περιέχει ρητή παραπομπή στον εν λόγω κανονισμό, δεν αποτελεί απλή διοικητική διατύπωση, αλλά έχει επιτακτικό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, η μη τήρησή του αποκλείει τη χορήγηση απαλλαγής από την υποχρέωση αυτή βάσει του εν λόγω κανονισμού.
- 52 Συνεπώς, επί του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/2008, η απουσία από καθεστώς ενισχύσεων όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης ρητής παραπομπής στον εν λόγω κανονισμό, διά της

παραθέσεως του τίτλου του και των στοιχείων δημοσιεύσεώς του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, αποκλείει τη θεώρηση του εν λόγω καθεστώτος ως πληρούντος τις προϋποθέσεις για την απαλλαγή του οικείου κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, από την επιβαλλόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποιήσεως.

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

- 53 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε επί του πρώτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 54 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαινεται:

Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2008, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων [107 και 108 ΣΛΕΕ] (Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία), η απουσία από καθεστώς ενισχύσεων όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης ρητής παραπομπής στον εν λόγω κανονισμό, διά της παραθέσεως του τίτλου του και των στοιχείων δημοσιεύσεώς του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, αποκλείει τη θεώρηση του εν λόγω καθεστώτος ως πληρούντος τις προϋποθέσεις για την απαλλαγή του οικείου κράτους μέλους, βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, από την επιβαλλόμενη από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποιήσεως.

(υπογραφές)